

Vše se stává Buddhou

MUCHAK JDPSN

Ukázka z řeči dharmy pronesené během letního kjolče ve Varšavském zenovém centru 3. září 2008.

Jak jste právě slyšeli, jmenuji se Muchak. Toto jméno jsem dostala, když jsem přijala pět předpisů. „Mu“ znamená korejsky „žádny“, „chak“ je „připoutání“. Byla jsem na své jméno velmi pyšná. V té době jsem měla silnou kontrolující mysl. Kontrolovala jsem sebe i ostatní. Jeden učitel mi dokonce dal přezdívku „Kontrolorka“. Neustále jsem se kontrolovala.

„Nejsem příliš připoutaná k penězům,“ říkala jsem si, „ani k spánku, k sexu, ke slávě.“ Kontrolovala jsem sama sebe a myslela si: „Nemám příliš mnoho připoutání.“ Byla jsem přesvědčená, že stačí udělat tak (luskne prsty) a dokážu se čehokoli vzdát. Takže jsem si myslela, že tohle jméno je pro mě velice dobré.

A pak jsem jednou byla v Koreji a setkala se s jednou moudrou buddhistkou. Zeptala se mě: „Jaké je tvé buddhistické jméno?“ „Muchak,“ odpověděla jsem, a ona hned věděla, co to znamená. Řekla mi: „Tvůj učitel jistě věděl, proč ti dává právě takovéhle jméno.“ To mě nikdy nenapadlo. Mé ego dostalo ránu.

Po nějaké době jsem si svou chybu uvědomila. Kolik je ve mně „já“: „Já umím tohle, vím tohle, dokážu tohle...“ Všechno „já, já, já“, hrozně veliké. Jenže i kdybychom se vzdali celého svého života a celého světa, budeme-li se stále držet svého „já“ – nic se nezmění. Buddha kdysi řekl: když se podíváme na své utrpení zblízka, zjistíme, že všechno pochází z našeho „já“. Máme „já“ – máme něco, co je potřeba ochraňovat, piplat, chválit. Tam má svůj počátek všech pět jeďů, jak jim také někdy říkáme – pýcha, žárlivost, touha, nenávisť a nevědomost.

Co však je toto „já“? Kdo vlastně jsem? Scházíme se tu, abychom to zjistili. Kdysi jsem byla v Americe, v Providence, na letním ústraní, seděla jsem a byla úplně zaplavená přívalem vzpomínek. Asi to znáte: najednou vám začnou naskakovat vzpomínky jedna za druhou... Před očima se vám vynoří spousta lidí, s kterými jste se kdy v životě setkali, které jste milovali, nebo nenáviděli, se kterými jste bojovali. Místa, která jste navštívili, úžasné zážitky, špatné zážitky, všechno se vyplaví.

Přesto jsem se nějak dokázala vrátit zpátky k tomuto okamžiku, ke svému sezení na polštářku. Hleděla jsem na podlahu a najednou mě napadlo: „Tehle člověk, v těch vzpomínkách, jsem to vlastně ještě já? Jsem to ještě já, kdo miloval nebo nenáviděl tyhle lidi, kdo udělal to a tamto?“ A musela jsem si říct: „Ne.“ Už jsem tím člověkem nebyla. Nemohla jsem už říct: „Tohleto jsem já. Já.“

Tak jsem si uvědomila, že ten, kdo si teď položil tuhle otázku, ať už jsem to já, nebo někdo jiný, ani to už brzy nebudu já. Začala jsem panikařit. „Co tedy

jsem? Kde je toto „já“? Zoufale jsem chtěla hledat a najít, pátrat... Jenže – žádná odpověď.

Toho dne byly zrovna koanové rozhovory. Učitel zazvonil na zvonek a já vstoupila do místnosti na rozhovory. Sotva jsem se uklonila a sedla si, zenový mistr Dae Kwang (tehdy ještě Do An JDPSN) se mě zeptal: „KDO JSI?“

A mně bylo najednou do pláče a nešlo to zadržet. Nevěděla jsem kudy kam, neviděla jsem žádné řešení. Po chvíli mi zenový mistr řekl: „Pššt!“ A potom dodal: „Poslouchej!“ A venku, zrovna v té chvíli, zpíval pták. Byla jsem tak šťastná! Předtím mi bylo tak smutno a Dae Kwang jen řekl „Poslouchej!“ A pak dodal: „To je všechno.“

Zbytek toho ústraní jsem strávila nasloucháním. Každý zvuk, každinký zvuk, který jsem slyšela, byl úžasný. Vítr, ptáci, neustálé bouchání dveří. Byl tu jen ten zvuk, ten úžasný zvuk. ... Ale není to jenom naslouchání. Když se doopravdy zasekneme, když vůbec nevíme, když máme v mysli na sto procent ono „Nevím“, pak všechno, ať už slyšíme či vidíme cokoli, čehokoli se dotýkáme, to vše se stává Buddhou. Vše je takové, jaké to je. Není co dodat a není co odebrat. Všechno je, jak má být.

Tak také sedíme. Mnozí už máte za sebou celé ústraní, někteří jen několik týdnů. Sedíme, díváme se, vnímáme, jak myšlenky přicházejí a odcházejí, přicházejí a odcházejí. Vlastně je to to jediné, co tady děláme. Naší prací během sezení je sedět a pozorovat, jak myšlenky přicházejí a odcházejí. A nedotýkat se jich; pak myšlenka sama už je Buddhou.

Nejsou žádné dobré či špatné myšlenky. Jsou jenom myšlenky. Nevítáme je, ale ani neodmítáme. Stejně tak sedíme – rovní, ale zároveň uvolnění. Jenom přirozeně pozorujeme – vnitřně uvolnění a nemanipulující. Myšlení, ani zvuky, které vnímáme, však samy o sobě nejsou příliš důležité. Naše mysl tyto věci pouze odráží – ony přicházejí a odcházejí.

Důležité je to, že zůstáváme bdělí – že si uvědomujeme to, co přichází, co se objevuje. A necháme to odejít, samo od sebe. Tato bdělost, to probouzení, okamžik za okamžikem, je velmi důležité. Tímto způsobem se můžeme stát pánem svého domu. Tehdy nás nikdo jiný nekontroluje, ani naše mysl...

Takže nemusíme pořád dokola opakovat „jak vám mohu pomoci“ – to všechno je kravina. To jsou jenom řeči. Dokážeme-li, okamžik za okamžikem, zůstat bdělí a uvědomovat si to, co přichází, už to je samo o sobě velká pomoc. Proto doufám, že budeme stále udržovat svou mysl jasnou, okamžik za okamžikem, zachráníme nejprve sebe před utrpením, a ve stejnou chvíli také všechny ostatní. Děkuji.

– Přeložil Jiří Lněnička